

מאחר שהיה בדוק מתחילה. (צ"ת שלמה ב"ר, חו"ד ח' ל"ז, רעק"א דו"ס חנניס סוף ח"א) אבל בסד"ט מקיל אף במשך דיינו כעד שאינו בדוק, וי"מ מסתבר בזה להחמיר שאם אינו מצוי מאכולת שאין להקל אף בעגול כדברי החת"ס בעד שאינו בדוק וכ"ש בניד"ד שהיה בדוק אם כן אין לתלות בדבר שאינו דבר המצוי כלל.

קינוח מבחוח בדבר שאינו מקבל טומאה ובגד צבוע ופחות מבגדים

(יב) קנחה עצמה מבחוח או קצת לפנים מפה הרחם (ח' מה"ס קפ"ג) בעד הבדוק ומצאה דם אף שהדם וודאי מגופה טהורה מן התורה¹² כיון דלא ארגשה ודינו כדין כתם שטהורה בבגד צבוע¹³, ולענין דבר שאינו מקבל טומאה אם קינחה

(יב) דע שדין זה אימתי מקרי בדיקה שטמאה מן התורה ואימתי מקרי כתם שטהורה מן התורה צריך ביאור גדול, ואלך ואיזיל ואלקטה נא מן הפוסקים ואחלקה אותם לחלקים מן החמור אל הקל, ומובן מאליו שדברי הפוסקים המקילים באופן החמור כ"ש שמקילים באופן הקל, וכן להיפוך המחמירים באופן הקל כ"ש שמחמירים באופן החמור.

א. בדקה בעומק בחורין וסדקין ומצאה דם הרי זה טמאה מן התורה דאמרינן חזקת דם שבא בהרגשה, והאי דלא ארגשה דאמרינן סבורה שהרגשת עד הוא (שו"ע סי' קצ"ט, שו"ע סי' קפ"ג סק"ג, כו"פ, סד"ט, חו"ד סי' קפ"ג ח' ב') וכ"ש בזמנינו שרוב נשים אינן מרגישות היטב ההרגשת פתיחת פי המקור, יכולה בקל לטעות עם הרגשת העד (שו"ת תשורת ש"י ח"א סי' קס"ו) [ועי' חידושי חת"ס סי' קפ"ג דמ"ו כל זה אינו אלא ספק דאורייתא ובהצטרף עוד ספק בימים שאין דרך לראות שאינו סמוך לווסתה ובימי נקיים כשכבר הוחזקה שנסתם מעינה יש להקל].

ב. בדקה בפנים ולא היה בעומק ובדיקת חורין וסדקין היטב כתב בשו"ת זית רענן ח"א הלכה י"ב סי' א' דיינו ככתם, דלאו דוקא קינוח נחשב ככתם אלא אפילו הוה בפנים רק לא היה בעומק בדיקת חורין וסדקין היטב נחשב כקינוח ודינו ככתם.

וכתב ע"ז במשנת יעקב (סי' קצ"ט סל"ו) דבוודאי ראוי לסמוך על גדול הזה, בפרט אם יש עוד איזה צירוף עכ"ל.

וכ"כ בחידושי חת"ס הל' נדה סי' קפ"ג וז"ל, דוקא כשהכניסה העד כ"כ בעומק עד מקום שהשמש דש שהוא מקום פה המקור כמ"ש הרמב"ם, ואז י"ל שטעתה וכסבורה הרגשת עד הזה אבל אם לא הכניסה כ"כ בעומק אין כאן בית מיהוש כלל.

ומ"מ כתב החת"ס שם דנ"ל הואיל ואין אנו בקיאים לשער במקום שהשמש דש ע"כ כל שהכניסה בעומק קצת יש לחוש שמא היינו פי המקור והו"ל ספיקא דאורייתא ואין להקל אלא כשבדקה רק קצת לפנים מפה הרחם אזי יש לסמוך להקל, וזהו כוונת הרמב"ם פ"ג מהא"ב שם בזה"ל בזמן הזה שאין בקיאות בדבר כל שהאשה מוציאה דם בעד שלה טמאה עכ"ל ור"ל כל שמוציאה מבפנים ממקום שיש ספק דלמא ארגשה.

ג. בדקה קצת לפנים מפה הרחם ומצאה דם כתב החת"ס הנ"ל דגם בזמנינו אין כאן בית מיהוש ודינו כשאר כתמים.

אבל דעת המשיב נפש סי' ל' אף דס"ל דקינוח מבחוח דין כתם עליו מ"מ אם מצאה מבפנים אפילו ליכא חשש הרגשה אסור מדאורייתא, וז"ל שם, דדוקא כשרואה הדם בבשרה שהוא מקום המיוחד למעבר דמי הנדות ולא צריך שתרגיש יציאת הדם דכל שמוציאת הדם בפנים הנה הוא במקום המיוחד למעבר הנדות וטמאה מן התורה, וכמו כן בבדקה בעד והוציאה דם אף שלא הרגשה כלום טמאה מן התורה שהרי נמצא במקום הראוי לדמי נדות וכמו כן בדם הבא עם מי רגלים ג"כ עבר במעבר המיוחד לדמי הנדות וידעו שדם הבא עם מי רגלים ודאי דם מגופה, ובמקום דמי נדות וא"כ מצד ביאת הדם עצמה הוכחה שמגופה בא משא"כ בכתם שנמצא על בשרה הנה לא נמצא הדם במקום שמיוחד להמצא שם דם נדות, ואפילו בבדקה קרקע עולם שבזוהי הדם בא מגופה מכל מקום אין דנין על הדם רק מצד שמצאה דם על הקרקע והנה אין הקרקע מיוחד לדמי הנדות ואין שם דרכו לבא וגזירת הכתוב שימצא הדם במקום מיוחד לדמי הנדות לא שימצא במקום שאינו מיוחד לנדות דוקא, מיהו ודאי בהרגשה אף שנפל לארץ נמי טמאה דכיון שהרגשה הוה כאילו כבר מצאה, אלא בלא הרגשה יש חילוק אם נמצא בבשרה היינו באותו מקום המיוחד לזיבת הדם, וכמו כן במי רגלים שהרי מעבר הנדות ג"כ במקום מעבר המ"ר הוה כאילו מצאתו בגופה שהרי אין דרך שיהיה שם דם אחר וז"ל דם גופה, משא"כ בנמצא בקרקע או על בשרה בחוץ כיון שאין שם הוכחה מפאת ביאת הדם עצמו שבא מגופה שהרי כמו כן אפשר שיושם שם דם אחר, ואין שם מעבר הנדות בזה גזירת הכתוב דטהורה אף אילו אתי אליהו ואמר דמגופה אתי כל שלא נמצא בגופה ואין הוכחה מביאתו שבא מגופה "רק מצד הבדיקה שבדקה גופה בחוץ" או הקרקע בזה אינה טמאה מן התורה רק דכתמים דרבנן, וזהו ג"כ כוונת דברי שמואל עד שתרגיש בבשרה לאו הרגשת עצם דמי הנדות רק שצריכה שתדע שהדם בא מבשרה וצריך שיבא באופן שלא יסופק במקום מציאתו אם הוא מקום הראוי לנדות, משא"כ קרקע אינו מיוחד לדם נדתה אף שיודעת שבא מגופה מצד הבדיקה מ"מ במקום מציאת הדם אינו מיוחד לדם הנדות, מיהו בדבר המקבל טומאה גזרו רבנן דדמי לבשרה משא"כ דבר שאין מקבל טומאה שאין דומה לבשרה לא גזרו כלל עכ"ל.

וממש כעין דבריו מבואר בתשובת מהר"ח או"ז סוסי' קי"ב הובא בדרכ"ת סי' קפ"ג סק"ד וז"ל, בשם מורו הר"ר עובדי' שפירש עד שתרגיש בבשרה שמוציאה דם בבשרה אפילו אינה מרגשת ביציאתו כגון דם הנמצא בפרוזדור שחייבים עליה אע"פ שלא הרגשה בו ביציאתו מן המקור עכ"ל. ובשו"ת נטע שורק יו"ד סי' נ"ד כ' דכל שנכנסה קצת בתוך הפרוזדור, מאחר שבשר אחד הם עם המקור ע"כ נרגש הרגש גם במקור, ודינו כבדיקה ממש דאמרינן חזקת דם שבא בהרגשה והאי דלא ארגשה שסבורה שהרגשת עד הוא, ע"כ.

(ועי' שו"ע סי' קפ"ג סק"ב דלהר"ן דהרגשת בית החיצון בעינן ע"כ דוקא קינוח מבחוח לא הוה מה"ת משא"כ לרוב ראשונים וכן מסיק בדעת הר"ן ע"כ אף קינוח קצת בפנים אינו מה"ת ע"י"ש).

ד. קינחה עצמה מבחוח דהיינו מהפרוזדור ולהוציא ולא הכניסה העד בעומק (עי' שו"ת תשורת ש"י סי' קס"ו ד"ה תדע) רק בין ב' השפיות הירכים בתוך דק העמוק וארוך מלפניה ומאחריה (עי' שו"ת נודע ביהודה אבה"ע קמ"א סי' כ"ג ד"ה ואמנם שכל זה נחשב בחוץ לגמרי), כתב בשו"ת נודע ביהודה תנינא יו"ד סי' ק' דדין כתמים דרבנן היינו דוקא כמציאה על הכתונת או על הסדין "ולא קינחה אותה מקום כלל" אבל אם מקנחת עצמה בחלוק באותו מקום לא מקרי מציאת כתם אלא מקרי שמוציאת על עד הבדיקה עכ"ל. (ואף שבנוב"ק סי' מ"ו כ' בשם הרשב"א שגם בפנים מקרי קינוח מ"מ היינו לחידוש שאף בפנים מקרי קינוח אבל סתם קינוח הכוונה בחוץ ע"י"ש [ובפרט שבנוב"ק שם כ' בדרך הנשים שמקנחות והיינו בחוץ], אבל בשו"ת ברכת שמים חו"ד סי' נ"א אות א' כ' דמלשון הרשב"א והרא"ש המובא בב"י סי' ק"צ משמע דקינוח היינו קינוח בבדיקה רק הוא בבית החיצון או בחלק ממנו אבל לומר על קינוח אשר הוא רק מבחוח ממש, שיהיה לבדיקה ויקראו זאת קינוח אל יעלה על הדעת וכמבואר בנו"ב שם דכל מקום קינוח היינו בדיקה, רק לא גמורה אבל מכניסתו לפנים ע"י"ש, ולדבריו אין ראי' כלל מדברי הגו"ב לאסור בקינוח מבחוח לגמרי).

סתם טהורה (ש"ת חמ"ט מ"ו ס"י פ"ה), ובפחות מכגריס בדבר המקבל טומאה אם קנחה עצמה אף שיש מקילים^{טו} מ"מ אין

14 תוספת

וכ"כ בשו"ת בר לזואי חו"ד ס"י כ"ב דקינח הוה כבדיקה ולא ככתם הובא בדרכ"ת ס"י ק"צ סקנ"ז וכן משמע בסד"ט ס"י ק"צ סק"ט דינר שאינה מקבל טומאה טהור כשעברה עליו או יושבה עליו "אבל לא ע"י בדיקה וקינח". (ואפשר דהינו מטעם שכ' בסקנ"ג דכשמונחת על ידה ה"ה מקבל טומאת כתמים).

ובשו"ת תשורת ש"י ס"י קס"ו ס"ל בפשיטות כדעת הפוסקים דכל דליכא חשש הרגשה דינו ככתם ותמוה עצמו על הסד"ט הנ"ל ופי' (בד"ה שבת) די"ל כיון שמוצאתו בגופו שמקבל טומאה אף שאח"כ קנחה לנייר שאינו מקבל אין לטהר אותו כדין כתם שנמצא מתחלה על דבר שאינו מקבל טומאה. [ומז"ר הגה"צ מאיבראן שליט"א כ' להעיר דמלשונן שם משמע דדוקא כשמוצאתו בגופה אבל אם קנחה סתם לנקיות ואח"כ מוצאתו על הבגד ה"ה כנמצא על דבר שאינו מקבל טומאה].

ובשו"ת חשב האפוד ח"ב ס"י ע"ה כתב תמיד היה פשוט אצלי שאין על הקינוח דין כתם ודם הנמצא בקינוח טמא כמו דם הנמצא בבדיקה וטמאה בין בפחות מכגריס בין אם העד הוא דבר שאינו מקבל טומאה או בגדי צבעונין, וכן זכיתי לשמש את הגאונים זקני הוראה שבירושלים ע"ה"ק ולא שמועתי מעולם שיקל מי שהוא לדון דין כתם בדם הנמצא בקינוח, והוא פשוט יותר מביעתא בכותחא ואף שליכא חשש הרגשה ואינו טמאה רק מדרבנן כמו"ש בפת"ש ריש ס"י קפ"ג מ"מ לא מקילין בדם הנמצא בקינוח הני קולות דמקילין בכתם הנמצא עכ"ד והאריך שם לבאר דבר זה בראיות וטעמים, וע"ע בקנה בשם ס"י ע"ז-ע"ח.

אבל דעת רוב הפוסקים דקינח הוה ככתם לגמרי [ראשון לכל הפוסקים הנ"ל המתירים אף בקינחה קצת בפנים החת"ס, המשיבת נפש, זית רענן, ותשורת ש"י, ונטע שורק ונוסף ע"ז] חו"ד ס"י ק"צ סק"כ וס"י קפ"ג סק"ב) כו"פ (ס"י קפ"ג סק"א), לחו"ש (שם סק"ב) שו"ת מאיר נתיבים (ס"י נ"ד ד"ה והנה גם) מנחת פתים ס"י ק"צ סל"ד ול"ו, שערי טהרה שער ב' ס"ג, וכן הביא בדרכ"ת ס"י ק"צ סקנ"ז בשם הגאון מסוואליווע, (וע"י בשו"ת ברכות שמים יו"ד ס"י נ"א אות ט' שכ' ע"ז שהגאון האדיר מסוואליווע זצ"ל היה ממוזרי הוראה המפורסמים בדור שלפנינו, והדרכי תשובה החשיבו מאד ומביאו כמה פעמים גם כאן בנידון דידן שתיק ליה כנראה שכן נהגו בעלי הוראה עכ"ד.) וכן הביא בפת"ש בשם שו"ת חת"ס, שו"ת מהרי"ץ ח"א ס"י ע"ה, פרי דיעה פתיחה שער ג'.

וע"י בשו"ת ברכת שמים יו"ד ס"י נ"א סק"ב שדייק מהסד"ט (ק"צ סקנ"ז) שלא מיידי רק בקינוח בפנים אבל קינוח מבחוץ דין כתם יש לו, ולפי"ז כ' שם באות ד' בדבר שאינו מקבל טומאה מותר עיי"ש
ובשל"ה הק' שער האותיות דף ק' ע"ב כ' דבקינוח בלא הרגשה יש לצדד לכאן ולכאן.

ולמעשה נהוג אצל כמה גדולי הוראה כאן בארה"ב להקל וכמו שהורה הגאון הראב"ד ביד"צ דקהל ייט"ל סאטמאר שליט"א שכן פסק הגאון מקאפיש ז"ל, וכמו שקיבל מהגאון המהר"ש ענגיל ז"ל, וע"ע בפסקי באר משה ס"י קפ"ג הערה כ"א שכן הורה כגאון מדעברעצין ז"ל להקל ככל דיני כתם. ה. כתם בבגד הדבוק לבשרה שוודאי מגופה הוא

לבשה בגד הדבוק לבשרה וראתה שהוא נקי ואחר זמן פשטתו ומצאה עליו דם.

בשו"ת במהדורא בתרא ד"ה ומיהו כתב דלא קי"ל כפשטות דברי רש"י דבוודאי מגופה טהור כשלא הרגשה אף שלא לבשתו לזמן מועט שתוכל לומר ברי לי שלא הרגשתי אלא קי"ל דטמא מספק שמא הרגשה ובסוף הגה ב' כ' שגם רש"י ס"ל כן, וע"י שו"ת קנה בשם ח"א ס"י ע"ז ע"ה, ושו"ת חשב האפוד ח"ב ס"י ע"ה.

ויש להעיר דהפוסקים המקילים בקינוח אינו מוכרח שס"ל להיפוך מהשו"ע"ה שהרי בקינוח הוא זמן קצר שגם השו"ע"ה ס"ל דבזמן קצר י"ל שתאמר ברי לי שלא הרגשתי וכמבואר בגמ' נדה נ"ח בדקה קרקע עולם וישבה ומצאה כתם שטהורה וכמשו"כ במהדו"ב בהגה ב' ד"ה ומיהו אי"צ. ולענין דעת השו"ע"ה בקינוח ע"י קו"א ס"י קפ"ז סק"א ד"ה והא דמשמע דטהורה חוץ כשהרגשה וע"י קו"א ס"י קפ"ג סק"ב ד"ה ולפי דעת ובמהדו"ב בסופו דמשמע דקינח בפורזדור דין כתם יש לו ודבריו צ"ב גדול בכל המקומות.

ובלחם ושמלה ס"י ק"צ סק"ל כ' בזה"ל, דדעת קצת מגדולי הראשונים ז"ל דהיא דידוע שהדם בא מגופה טמאה מדאורייתא ואע"ג דלא ארגשה ולכן אפי' בנמצא על דבר שאינו מקבל טומאה וכן על בגד צבוע טמאה כי אין זה בכלל כתם אלא היכא שאין ידוע לה בבירור שהדם בא מגופה זהו כתם, ע"י סד"ט ס"י ק"צ סקנ"ג ושמלה סק"א עכ"ל.

וידוע דברי החת"ס יו"ד ס"י קס"א דהיתר דבגדי צבעונין אינו בבגד התחתון וכבר נתקשו בזה הרבה אחרונים ובשו"ת לבושי מרדכי מהדו"ת חו"ד ס"י צ' כ' דלפי דעת הפוסקים דבוודאי מגופה טמאה מה"ע ע"כ אין היתר דבגדי צבעונין, וצ"י לדברי הלח"ה הנ"ל ולשו"ת מראה יחזקאל ס"י נ"ד עכ"ד. **ובדברי** החת"ס כבר חלקו עליו כל האחרונים, ע"י לקוטי הערות שם (וע"י חו"א ס"י פ"ט סק"ד, ובשו"ת שבה"ל ח"ב ס"י פ"ז, ובשו"ת מהרי"ץ ס"י ע"ה ד"ה ויתר) ומ"מ טעם זה נראה דלפימ"ש"כ החת"ס דאף קינוח דין כתם עליו א"כ כ"ש כתם הנמצא על בגדיה חוץ אם נחלק כעין סברת השו"ע"ה הנ"ל דיש חילוק בין זמן מועט לזמן מרובה.

ובשו"ת מהרש"ם ח"ג ס"י ק"ל ד"ה והנה כ' בזה"ל, הנה דם היוצא בלחלוח הכתונת כיון שיצא בלא הרגשה אין לו אלא דין כתם כמוש"כ הסד"ט ס"י ק"צ סקנ"ג, דאף דלרש"י ותוס' גם בלא הרגשה כיון שיצא מגופה הו"י מה"ת מ"מ לדעת הרמב"ם ורמב"ן ור"ן הו"י רק מדרבנן וכן עיקר עיי"ש. ואני מוצאתי גם באו"ז ה"ל נדה ס"י שנ"א שפסק דגם בכה"ג הו"י מדרבנן וע"י בנח"א שבאשכול מוש"כ בזה על דברי הסד"ט, עכ"ל.

(ג) כדברי הפוסקים שהבאנו באות הקודם שיש לו כל דיני כתם, דלא כדעת המהר"ל אחי השו"ע"ה, וע"י שו"ת מנח"י ח"ה ס"י קו"א דלדעת החת"ס דבגדי צבעונין אין להתיר בבגדים תחתונים כל שכן בקינוח דלא מתיי בגדי צבעונין, ואיה"נ לרוב פוסקים החולקים על החת"ס יש להקל עיי"ש.

(ד) כמבואר בשו"ת חת"ס ח"ו ס"י פ"א המובא בפת"ש סק"י"ח וכן דייק בשו"ת תשורת ש"י ח"א ס"י קס"ו, ובמהר"ש ח"ז ס"י ח' ושו"ת שערי דיעה ח"א ס"י קצ"ח, וע"י בפת"ס ס"י ק"צ סקט"ו שהאחרונים לא קבלו חומרת הסד"ט דמה שבידה אין דינו כדבר שאינו מקבל טומאה עיי"ש.

(טו) ע"י תוה"ש ס"י קפ"ג סק"א, ושו"ת מעיל צדקה ס"י כ' דאף בוודאי מגופה [ע"י שו"ת מעיל צדקה שם כגון שנראה עם ליחות] מ"מ טהורה פחות מכגריס שלא גזרו חכמים על זה רק בבדיקה שיש חשש הרגשה.

(טז) כ"פ בשו"ת ויען יוסף יו"ד ס"י קל"ה בפירות הנושרין אות ד' דאם לא היה רק קינוח מבחוץ ואינו סמוך להטלת מי רגלים והקינח היה במקום רחב יותר יש להקל עד כגריס ועוד עיי"ש, וכ"פ בשו"ת מגדלות מרחקים יו"ד ס"י ל"ז, וע"ע בשו"ת ויען יוסף ס"י קל"ג דאם לא היה אחר הטמ"ר הרי ליכא רק איסור דרבנן בקינוח מבחוץ והרי יש בו לשונות בגמ' נדה י"ד אם אותו מקום בדוק או דחוק, וככ"י הביא בשם הרשב"א דקי"ל אותו מקום

להקל אלא אם קנחה גם סביבותיה^{טו}, ויש מחמירים^{טז} שאין להקל רק בדבר שאינו מקבל טומאה וגם הוא פחות מכגריס או במקבל טומאה כשאינו וודאי מראה טמאה.

קינוח מבחוץ בעד שאינו בדוק

[אוצר החכמה]

(ג) קנחה עצמה מבחוץ בעד שאינו בדוק טהורה אפילו ביותר מכגריס אפי' בזמניו שלא מצוי מאכולת ואפי' לא קנחה גם סביבותיה (כ"מ נש"ת סת"ס סי' ק"ג דק נדקה שיש חשש הרגשה יש להחמיר ממאכלת המזין). אבל בשו"ע^ה (סי' ק"ג סק"ג וסק"ו) כ' דגם בקינוח טמאה.

קינוח מבחוץ אחר קינוח מבפנים

[אוצר החכמה]

(ד) קנחה עצמה מבפנים בעומק וזרקה תיכף ומיד לביהכ"ס ונאבד ולא ראתה אותו ותיכף ומיד בתוך שיעור אותיות קנחה עצמה מבחוץ ומצאה עליו דם הרי זו טמאה דאמרינן דלמא ארגשה וסברה הרגשת עד הוא, ולכן אף בדבר שאינו מקבל טומאה ובגד צבוע ופחות מכגריס טמאה (עי' הנחת מהני"ל על שו"ע סי' קפ"ג סק"ג ונח"ל סי' ק"ג סק"ג).

קינוח ובדיקה אחר הטמ"ר וא"ת

(טו) קנחה עצמה מבחוץ אחר הטלת מי רגלים או א"ת כ' בחוות דעת (סי' קפ"ג חידושים סק"ג וסי' ק"ג סק"ג) אם קנחה^ח עצמה בתוך שיעור ווסת דהיינו שקנחה בעד שבידה תיכף אחר הטמ"ר בתוך שיעור קינוח (נאורים סוף סק"ג מו"ש המסנר סעיף נ"א) הרי זו טמאה מה"ת (ועי' סד"ט סק"ז) ושיעור זה היא רק רגעים אחדים (שערים מצויינים סי' קנ"ג סק"ז) וכל ששהתה זמן כ"כ שתוכל להושיט ידה תחת הכר ליטול עד ולקנחה כבר עבר שיעור זה^ט (שו"ע סי' ק"ג סק"ג) ועפ"י רוב יש יותר מכדי בדיקה בין הטלה לקינוח (שערים מצויינים טז) ואם קינחה ב' פעמים והראשון היה נקי יש להקל על השני כדין קינוח שאינו סמוך להטמ"ר (כן הורה הגה"ק מדענעץ ז"ל) כ"א.

ויש חולקים על החוות דעת וס"ל דלאחר הטלת מי רגלים אינו חמור מסתם קינוח^{כב} (שו"ת מהר"ש ח"ז סי' ח' וכו') שכן משמע בסדרי טהרה סי' קפ"ג בשם הפנים מאירות, שו"ת ברכת שמים יו"ד סי' נ"א^{כג}, שו"ת קנין תורה ח"ד

בדוק והיינו דוקא ביש חשש הרגשה אבל בנ"ד שהוא רק קינוח מבחוץ שאינו רק מדרבנן כללא הוא דבדרבנן נקטינן כדברי המיקל דחוק הוא ונמצא דמבחוץ שכיח מאכולת ואינה טמאה אלא בכגריס ועוד אף אם לא קנחה במקום רחב, ומ"מ למעשה סיים דמסתפי להקל ד"ל דלא אמרו כן רק לענין טהרות ולא לטהר לבעלה דיותר מסתבר שבא מוגפה ע"כ אין להקל רק בספק מראה טמאה פחות מכגריס, ומ"מ בסי' קל"ה אות ז' כ' דהסומך על הלישנא דדחוק כפי' הרשב"א ומיקל בקינוח בפחות מכגריס לא הפסיד, ומ"מ באות ח' כתב שאין להקל רק במאכולת המצוי, ועי"ש באמצע התשובה (סי' קל"ג) שדן להתיר אף לאחר הטמ"ר דליכא חשש דאורייתא, ומ"מ למעשה לא הקיל רק כשאינה סמוך להטמ"ר עיי"ש.

ועי' בס' דעת כהן סי' ק"צ סק"ד דבקנחה יש להקל כשיעור פשפש המצוי בזמניו שהוא רבע הגריס והכריע כן כעין דברי החת"ס בעד שאינו בדוק ומ"מ הקיל כעין דברי המגדלות מרחקים אף כשאין מאכולת מעוכה.

(ז) שו"ת ויען יוסף יו"ד סי' ק"ל עפ"י דברי הסד"ט שפי' בדעת רבינו ירוחם דדוקא בנמצא מאכולת מעוכה מותר, וכע"ז כ' בשו"ת מאיר נתיבים סי' נ"ז ד"ה והנה גם, ובד"ה ואביא, אלא שבשו"ת מגדלות מרחקים שם פי' דברי רבינו ירוחם דוקא ביום הווסת, ובשו"ת ויען יוסף סי' קל"ה אות ח' פי' דרבינו ירוחם ס"ל כרש"י אבל להרשב"א יש להקל אף בלא מעוכה עיי"ש, ועוד אף אם מצוי מאכולת מ"מ ה"ה כמצאה כתם על גופה ש"א שטמאה בכל שהוא עיי"ש, וכ"כ בסי' קל"ה אות י', ומ"מ כתב דבזידעת דהקינוח היה גם על מקום רחב לא רק סמוך לרחם יש להקל במאכולת שבזמניו עיי"ש, ובסי' קל"א כתב דאם יודעת שקינחה גם בשערות יש להקל.

(ח) ומ"מ אפשר דזונתו שנכנסה קצת לפנים וכמוש"כ בנז"ק סי' מ"ו בשם הרשב"א דכל בדיקה שאינה בחורין וסדקין נקרא קינוח עכ"ד. ואפשר דבקנחה מבחוץ אינה בכלל קינוח רק כתם.

(ט) ובשו"ת ויען יוסף יו"ד סי' קל"ה אות י"ב כ' דהוא כשיעור שתקנה בחורין וסדקין בעד שבידה, וכ' ולפי אומדנא נראה דהוא רק לערך ב' מינוטין או אפשר ג' מינוטין, ובסי' קל"ג ד"ה אלא כ' דאפשר שהוא פחות או יותר מב' מינוט, ועי' שו"ת עמק התשובה סי' קל"ה דהוא לא יותר מחצי מינוט, ועי' פרי דיעה סי' קפ"ז ש"ך סק"ז דשיעורו כדי הילוך כ"ב אמה, ועי' פת"ז מש"ז בזה.

(כ) ומ"מ כ' בשו"ת ויען יוסף יו"ד סי' קל"ה בפירות הנושרין אות ה' דהיינו דוקא אם אין המראה טמאה בתוך הלהלוחית של מי רגלים דבאופן זה מוכחא מילתא דבא ביחד עם המי רגלים ודינו גם אחר זמן הנ"ל כבסמוך להטלת מי רגלים עכ"ד.

(כא) ועי' ש"ך סי' קפ"ז סק"א דאם "בדקה" תוך שיעור זה ואח"כ ראתה דינו ככתם עיי"ש ומ"מ בנ"ד חמור יותר כיון שלא בדקה תיכף רק קנחה ואפשר דבזה מודה דטמאה אלא כיון שעפ"י רוב הקינוח אינו סמוך בתוך שיעור זה אלא שבקינוח הראשון קשה להקל משא"כ בקינוח השני בוודאי כבר הוא אחר שיעור זה [ולפי"ז באמרה בפירוש שעשתה במהרה תוך השיעור יל"ע].

ועי' פסקי באר משה סי' קפ"ג אות ג' שהקינוח השני הקיל רק מוחמת שעפ"י הרוב אינו בתוך שיעור בדיקה.

(כב) ועי' שו"ת פני יהושע יו"ד סי' א' בסופו, ובשו"ת מאיר נתיבים סי' נ"ז שעכ"פ בעוד ספק יש לדון עליו כס"ס עיי"ש. ועי' דרכ"ת סק"ג בשם שו"ת ר' חיים כהן שאף להרמ"א שמוטמא בנמצא בספל מ"מ היינו דוקא בדבר המקבל טומאה דטמאה מושום כתם, אבל בדבר שאינו מקבל טומאה טהור, וכ"כ בישועות יעקב סי' קצ"א, וע"ע בסד"ט סק"ג ד"ה ואין להקשות.

(כג) וכתב שם באות ו' שמדברי הסד"ט ושאר אחרונים נראה שלא חששו לזה ובפרט שמפורש כן להתיר בשו"ת מהר"ש ח"ז סי' ח' להיתיר כדעת הסד"ט.